

DOS DOCUMENTS SOBRE OBRES D'ORFEBRERIA PRODUÏDES PER ARGENTERS DE MONTBLANC (1407 i 1412)

Josep M. LLOBET I PORTELLA

Sabem que les activitats artístiques desenvolupades a Montblanc durant l'edat mitjana foren importants. Una bona font d'informació per conèixer-les són els documents d'aquell període de temps conservats als arxius, els quals, consultats pels historiadors, han anat mostrant els seus secrets. Ara, als documents coneguts, hi podem afegir dos nous textos que corresponen als primers anys del segle XV. Tots dos procedeixen de documents guardats al Fons Notarial (FN) de l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera (ACC) i fan referència a obres d'orfebreria produïdes per argenters de Montblanc.

LA CREU DE PLATA DE GRANYENA DE SEGARRA

Una d'aquestes obres d'orfebreria era una creu de plata amb alguns esmalts que havia estat encarregada per les autoritats de Granyena de Segarra a l'argenter montblanquí Bartomeu Ramon. La part metàl·lica de la creu costà 71 lliures, 15 sous i 8 diners,¹ quantitat que era el valor de nou marcs, tres unces i mitja i un argenç² de plata a raó de 7 lliures i 12 sous per marc.

1 Recordem el sistema monetari català d'aquell temps: 1 lliura = 20 sous = 240 diners.

2 Les equivalències d'aquest sistema de pes eren les següents: 1 marc = 8 unces = 128 argenços.

Calgué, però, afegir-hi 38 sous i 4 diners com a import de la fusta que l'argenter posà a la creu i els viatges realitzats per ell mateix des de Montblanc a Granyena. Les autoritats de Granyena pagaren, doncs, en total, la quantitat de 73 lliures i 14 sous, pagament que es féu en diverses fraccions. L'any 1407, el deute restà totalment liquidat. La menció de la fusta posada a l'obra fabricada pot fer pensar que es tractava d'una creu processional.

LA CUSTÒDIA DE PLATA DE GRANYENA DE SEGARRA

L'altra obra d'orfebreria esmentada en els documents era una custòdia de plata destinada a l'església de Granyena de Segarra, la qual també havia estat encarregada per les autoritats d'aquesta població. El seu fabricant fou l'argenter montblanquí Bernat Liula. A les acaballes de l'any 1412, l'import d'aquesta peça, que era de 79 lliures, 18 sous i 8 diners, ja havia estat totalment satisfet.

De l'argenter Bernat Liula, en tenim altres notícies. Així, sabem que l'any 1413 va rebre certa quantitat de plata del jueu cerverí Samuel Sutlam³ i que el 1434 nomenà procurador seu el cantirer Llorenç Riquer, també de Cervera.⁴

A més, hi ha constància documental que, l'any 1439, els jurats de la Guàrdia Lada van reconèixer deure a aquest argenter 72 lliures, que eren la resta de l'import d'una creu de plata que ell els havia venut, quantitat que segurament va ser satisfeta dos anys després.⁵

TEXTOS DOCUMENTALS

1

1407, setembre, 1. Cervera

Bartomeu Ramon, argenter de Montblanc, reconeix haver rebut l'import d'una creu de plata amb esmalts fabricada per a la universitat de Granyena de Segarra.

3 ACC, FN, Cervera, 23, Antoni d'Òdena, *Manual*, 1412-1413, f. 41 v.

4 ACC, FN, Cervera, 30, Gabriel Martorell, *Manual*, 1426-1439, f. 53.

5 Josep M. LLOBET I PORTELLA, *Montoliu de Segarra. Aproximació a la història d'aquest municipi*, Lleida, Diputació, 1993, pp. 33, 38, 184, 218 i 219.

ACC, FN, Cervera, 19, Joan Gener, *Manual*, 1406-1407, f. 90 v.

Bartholomeus Raymundi, argenterius, habitator ville Montis Albi, confiteor et recognosco vobis Petro Vitalis, sindico, actori et procuratori universitatis loci de Granyena et eius singularium, quod vice et nomine universitatis predictae et eius singularium inter diversas solutiones solvistis et tradidistis michi plenarie ad meam voluntatem in bona pecunia realiter numerando septuaginta unam libras et XV solidos et VIII denarios barchinonenses, pro quibus et quarum pretio ego feci et vendidi dicte universitati quandam crucem argenti cum aliquibus smaltis que est ponderis novem marchorum, trium unciarum et medie et unius argenti, ad rationem VII librarum et XII solidorum pro quolibet marchio, et ex alia parte solvistis michi XXXVIII° solidos et IIII^{or} denarios pro ligno quem misi in dicta cruce et pro aliquibus pedaguis que feci a villa Montis Albi ad locum de Granyena, sic quod sunt in summa LXX tres libras et XIII solidos, unde renuntio, etc., facio, etc.

Actum Cervarie prima die septembris.

Testes Galcerandus Solà et Anthonius Maioris, scriptor, Cervarie.

2

1412, desembre, 22. Cervera

Bernat Liula, argenter de Montblanc, reconeix haver rebut l'import d'una custòdia de plata fabricada per a la universitat de Granyena de Segarra.

ACC, FN, Cervera, 20, Pau Teixidor, *Manual*, 1411-1412, f. 255 v.

Die iovis vicesima secunda mensis predicti decembris anno predicto a nativitate Domini millesimo quadringentesimo duodecimo.

Ego Bernardus Liula, argenterius, ville Montis Albi, confiteor et recognosco vobis Petro Vitalis, vici Sancti Petri loci de Granyena, ac venerabilibus Nicholao Vives, Galcerando Juncós et Petro Fferrari, iuratis loci eiusdem, quod inter diversas solutiones solvistis michi septuaginta novem libras, decem octo solidos⁶ et octo denarios barchinonenses, pro quibus et quarum pretio ego feci dicte universitati et ad opus dicte ecclesie quandam custodiam argenteam, unde renuntio, etc., comprehensis certe in

⁶ Al manuscrit «libras».

presenti quibuscunque albaranis et cautelis inde per me factis et presenti quodam albarano papireo per me vobis facto de viginti florenis quod penes vos remanet, etc.

Actum Cervarie die et mense predictis.

Testes discretus Bertholomeus de Ferges, vicarius ecclesie loci Sancti Petri de Cruciata, et Bernardus Oller, scriptor, Cervarie.